

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 180 Lei

Pe 6 luni . . . 90 Lei

Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Am citit două cărți...

Dr. Gr. Cristescu: Mai aproape de Tine, Doamne! — Viețile Sfinților. —
La picioarele lui Hristos *)

de A. C. Albinus.

Am citit, de curând, două cărți care mi-au umplut sufletul cu dulceață cerească. Una, apărută în cursul acestui an, povestește pelerinajul pioșilor frați ortodocși, cari, în toamna anului 1925, au vizitat pământul sfânt. Autorul, un distins preot sibiian, descrie, cu peană de artist, locurile vizitate, locuri sfințite de urmele Mântuitorului, atinge evenimentele mântuirii legate de acele locuri, evocă în memorie învățăturile rostite de buzele Dumnezeului întrupat și smulge din inimi nostalgia după Ierusalimul ceresc. De mult n'am citit o carte, ca aceasta, care să-ți robească mintea și inima cu atâta frumusețe și bogăție de gânduri creștinești. Stăpânit de aceste gânduri, te ridici peste măruntele veleități confesionale și ți-se aprinde în suflet dorul puternic de a lucra cu toată energia pentru realizarea idealului creștinesc integral: *împărăția lui Hristos*, — așa precum și autorul, uitând, pare-că, de situația-i deosebită, cere viitorului sinod ecumenic să verifice „experiențele autocefalilor bisericilor naționale și realizările lor misionare și administrative — în vederea creării și consacării unui centru de comandă și directivă pentru întreaga ortodoxie ecumenică” (pag. 5).

Cartea aceasta, cu titlul sugestiv „Mai aproape de Tine, Doamne”, m'a făcut să deschid a doua carte, „Viețile sfinților” și, adâncindu-mă în acele vremi de suferințe și slavă creștinismului, să cercetez cauzele unității solidarității creștinismului oriental și apusean, în acea *epocă de aur*, cea mai curată glorie a bisericii lui Hristos.

Au fost nespuse de grele încercările, peste cari a trecut creștinismul în acele vremi. De o parte, persecuțiile sângeroase, îndreptate contra creștinilor cari erau socotiți dușmani imperiului, de altă parte atacurile filosofiei păgâne, care religia creștină o declară bună numai pentru poporul incult, și, în fine, mai nouă seamă după eliberarea creștinismului, atâți păgâni încreștinați din interes, cari, neputând să se îmbrace în Hristos și să primească cu

*) Indemnurile dela sfârșitul acestor șire sună, ori căcar pot fi interpretate, ca un fel de muștrare a celor în jurul acestei gazete cari — în focul luptelor grele — a trebuit și mai trebuie să purtăm — am ajuns, nu dată, și la vorbe mai tari, cari par a nu fi fost pe placul autorului. Dacă totuși am crezut că putem face loc acestui articol este pentru că principal suntem și noi, întru toate de acord cu ideile cari îl frământă. Deosebirea e numai, că — atâta timp cât ortodoxismul nu va înceta să existe, pe căile cunoscute, la desființarea sistematică a bisericii noastre române unite — noi nu găsim că s'ar putea încerca *fără primejdie* desarmarea *practică*, de care vorbește autorul.

N. R.

inimă smerită marile și tainicele adevăruri ale creștinismului, călăuziți de principiile filozofiei, au început să disece aceste mistere, deformând religia revelată, — toate acestea au fost primejdii nespuse de mari.

Scăparea creștinismului din aceste pericole, a fost opera proriei cerești, care a trimis, în vremi de urgie, bărbați după măsura acelor vremi. Geniul Orientului și spiritul practic occidental, atleții creștinismului, părinții apostolici și apologetii, sfinții părinți și dascălii bisericii au sărit în luptă cu un singur gând: *Hristos și doctrina lui divină*. Nu s'au lăsat amăgiți de patriotismul local. În Calcedon, sfinții părinți din Orient, osândind eresia lui Eutyches, aplaudă epistola dogmatică a lui Leon dela Roma. Occidentalii, la rândul lor, se identifică cu Orientalii în osândirea eresiilor zămislite în Apus. La Răsăriteni și Apuseni, a fost o emulație sfântă de a se apropia tot mai mult de Hristos. Și, ca urmare firească, la picioarele Mântuitorului, fiii aceleiași biserici universale n'au putut decât să se îmbrățișeze cu îmbrățișare sfântă.

Și, vremile de azi nu sunt asemenea celor de demult? Nu ascund aceleași primejdii pentru creștinism? Nu este sfâșiata biserica lui Hristos de persecuții, în Apus și Răsărit, de către stăpânitorii zilei? Nu suferă aceleași asalturi ale filozofiei neopăgâne, de pildă și în țara noastră, care proclamă că religia creștină e bună numai pentru țăranul fără carte și, cel mult, pentru copii, până în clasa a patra a școlilor secundare? Ori, n'avem și în zilele noastre erezii, cari schimonosesc doctrina cerească?

Iar situația de azi a creștinismului pare a fi chiar mai nenorocoasă, decât în vremile de mult apuse. În zilele noastre, lipsește unitatea și solidaritatea. Și la noi, în țară, ortodocși și catolici, am ajuns să trebuiască a ne slei puterile în lupte confesionale, în loc să punem umăr la umăr pentru a stăvili valul puternic al păgânismului modern. Pare că stăm sub sugestia dușmanului comun care știe, că cu cât vom fi mai divizați, cu atât mai ușor ne va putea îngenunchia. Ortodocșii critică și desaprobă tot ce facem noi. Iar noi — ce-i drept în justă și legitimă apărare — suntem siliți să facem la fel. Și așa, tot mai adânc se sapă prăpastia între frați.

Să ne desmetim. Să privim în fața realității crude. Creștinismul trece, mai ales la noi în țară, printr'o criză grea. Și în fața primejdiei comune, datorită tuturor creștinilor din această țară este să caute apropierea și înfrățirea, pentru a ne putea angaja, cu sorți de

izbândă, la lupta în care se va decide soarta patrimoniului sfânt, religia creștină, în hotarele patriei noastre. În fața primejdiei comune, trebuie să amuțescă certurile și discuțiile mărunte dintre frați.

Să căutăm deci apropierea. Nu mă gândesc la comunicația în cele sacre, oprită și nouă și fraților noștri ortodocși. Dar, în afară de altar, sunt atâtea ocazii de înțelegere și lucrare comună. Și — deși cu nimic nu ne simțim vinovați întru a fi inițiat ori provocat frecările supărătoare la ordinea zilei, deși înțelegem necesitatea de-a nu lăsa fără răspuns loviturile ce ne vin din partea contrară — ar fi poate indicat, ca desarmarea să pornească din tabăra noastră, cari, deși mai puțini în țară, suntem, prin legăturile cu catolicii din lumea întreagă, mai mulți și mai tari. Din nici o lucrare a noastră să nu apară pisma fratelui mai mare, față de celce a părăsit casa părintească. Să urmărim cu bucurie toate eforturile, pe care le face, căutând calea spre vatra părintească. Să nu fim mici de suflet. Doar, noi știm că infinita înțelepciune dumnezească poate să conducă, prin Stockholm, Londra și Ierusalim, la sânul Mamei și la picioarele lui Hristos.

Și credem, că ceasul nu e departe. Ca să grăbim sosirea lui, să ne năzuim să ne apropiem tot mai mult de Domnul și să ajutăm pe frații noștri, dacă nu se poate cu sfatul și cuvântul, cel puțin cu rugăciunile noastre, să se apropie și ei de crucea Mântuitorului. La picioarele lui Hristos, vom face ca și vechii creștini: *ortodocși și catolici*, ne vom îmbrățișa. Și în ziua aceea, când Orientul și Apusul vor rosti aceeași *credință ortodoxă* și se vor așeza sub aripile ocrotitoare ale aceleiași biserici catolice, — *va începe adevărata biruință a creștinismului*.

Prelatul. Sub titlul acesta s'au publicat în numărul dela 5 Decembrie c. al ziarului „*Politica*” din București o seamă pe aprecieri asupra vieții și activității I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile, cari caracterizează foarte nimerit pe omul și arhierul, a cărui însănătoșare a fost primită cu sinceră bucurie de întreaga lumea românească.

Reținem deci părți mai însemnate din scrisul ziarului bucureștean, pentru că cititorii noștri să vadă ce cred alții despre capul bisericii noastre:

„Înfățișarea modestă și blajină, discreția și efasarea atitudinilor, rezerva și smerenia care caracterizează viața și acțiunea Mitropolitului Blajului, toate aceste virtuți esențialmente creștine învalue și indică în acelaș timp, ca vâlurile străvezii și fine, contururile unei figuri de mare prelat — de adevărat principe al Bisericii.

„Simplu fiu de țăran al Ardealului — ca și Sanctitatea Sa Primatul Miron Cristea — el a moștenit dârza putere de muncă, nebiruită

răbdare, inteligența virginală a clasei sociale din care a purcedat...

„I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciul al Blajului e un nobil, pur și itransigent idealist. Nimic din bunurile trecătoare ale acestei lumi, nici una din aparențele amăgitoare ale ei, nimic din vanitatea și fastul efemer al acestei vieți nu îl imbie și nu-l ispitește. El a găsit în Biserică soluția sufletului și propriei lui vieți pe acest pământ, deslegarea definitivă a problemelor lumii, și stăpân pe aceste certitudini, liniștit, senin, fericit chiar, trăiește confundat în splendorile acestui ideal...”

„Vindecat de greua operație suferită, cu durerile trupesti alinate I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile Suciul se rentoarce în Blajul iubit.

„Bănuim, întrevădem clar marea lui bucurie. Dar în clipa de veghe și meditație, în austeră cămăruie mitropolitană, o umbră se înclină peste această bucurie, și o veche rană se redeschide în sufletul lui frumos de preot și român: Vedenia părăsirii și dărăpănării școlilor dela Blaj, neputința lui de a repune aceste școli în buna stare și frumuseța cuvenită, îl umplu de tristețe și amărăciune.

„Când va sosi clipa, și oamenii cari să tămăduiască această rană dureroasă a nobilului prelat și marelui român dela Blaj?”

După întoarcerea la reședință. Cu data de 28 Noemvrie, ziua când Dumnezeu i-a ajutat să se poată întoarce la reședință, I. Preasfinția Sa p. mitropolit a trimis clerului și credincioșilor arhidiecezei o frumoasă scrisoare circulară, din care reținem următoarele părți, de o rară duiosie:

„Crezând cu tărie, că moartea va fi pentru mine câștig (Filip 1, 21), căci mă va scăpa pentru totdeauna de orice suferință, și va fi începutul unei vieți pline de fericire, a cărei apropiere am și simțit-o pe la sfârșitul lui Septemvrie, doriș să mă desfac de trup. Dar Domnul nu a ascultat cererea mea, ci a împlinit dorința Fraților și Fiilor mei sufletești,

și m'a vindecat din boală pentru ca să merg mai departe pe drumul apostoliei.

„Aceasta este voia lui Dumnezeu, pe care o primesc cu supunere. Pe ceice în zile grele au fost alături de mine, pe Preasfinții Arhiepiscop, pe Membrii Veneratului Capitlu Metropolitan, pe Profesorii dela institutele noastre și pe Frații din via Domnului cu toată căldura îi rog să-mi stea cu toată inima într'ajutor, căci nu voiu căuta nici odată voia mea, ci voia Celui ce m'a trimis (Io. 6, 38) în mijlocul neamului meu scump și drag. Poporul dreptcredincios nu pot să nu-i leg de inimă ceea ce cu ochii mei am văzut și în trupul meu am simțit: în necazuri și în suferințe numai credința tare, rugăciunea și sfânta cuminecătură poate să ne dea putere și mângăiere. Fiți dar tari în credință, neîncetați să rugați (I Tes. 5, 17), și primiți cât mai des și mai cu vrednicie sfânta cuminecătură!”

La sfârșitul scrisorii, Clerul a fost invitat să nu mai facă rugăciunile pentru sănătatea I. Preasfinției Sale.

Scoaterea religiei din școale.

Notița redacției »Unirei«, pusă sub un articol de al meu, m'a declarat »disperat«, pentru că nu văd în culori prea încântătoare activitatea prezentă a majorității bisericănilor noștri.

Văzând nepăsarea grosolană, cu care opinia publică primește și așteaptă reducerea oarelor de religie, respective scoaterea lor, mă cuprind de fapt un fel de disperare pentru viitorul acestui neam. — Nu-mi pot închipui, să nu înțeleagă lumea dela noi rolul capital al studiului religiei în formarea sufletească și morală a tinerimei, conducătorii de mâine ai țării. Nu cred, ca toată lumea românească să fie convinsă la perfecție, că filozofia poate foarte bine, și cu egal efect, înlocui religia. Filozofia e studiu frumos și folositor. Dar dacă considerăm slăbiciunea spiritului omenesc supus atâtor greșeli, dacă ne gândim la faptul, că nu numai există atâtea și atâtea

taine în natură, cari nu pot fi străbătute cu mintea omenească, ci chiar și simțurile noastre sunt supuse atâtor greșeli și înșelăciuni, încât nu putem zidi nimic absolut sigur nici chiar pe experiențele acestor simțuri, atunci vedem, că filozofia e, sau poate fi sbatere după adevăr, dar nu poate mulțumi sufletul omenesc. Suntem atât de dornici după infinit, după netrecător, după stabil: aici nu le putem ajunge nicicând. Și când marile nefericiri îți pasc sufletul; când ți-se cutremură întreagă ființa sub greutatea durerilor sau a desiluziei: nici un sistem filozofic nu te mulțumește, nici un sistem filozofic și nici o filozofie — fie cât de cuminte — nu-ți poate da ceea ce dorești, mângăiere și alinare. »Pace las vouă, pacea Mea las vouă, nu cum lumea vă lasă vouă« — zicea Mântuitorul. Inzădar vei filozofa în fața unui mormânt care-ți închide o ființă scumpă: Aici îți trebuie religie, nu filozofie și nu știință.

Tot așa stăm și cu lupta noastră contra patimilor mari. Dacă nu sperezi nici o răsplătă dacă n'ai un ideal mai presus de materie, dacă nu există o sancțiune superioară întregii lumi materiale, când ai trecut peste anumite hotare ale moralității, ce filozofie, ce știință, ce principiu, ce cuget va fi în stare să te oprească dela împlinirea, cu orice mijloc, a patimilor sau faptelor tale, cari pun în mișcare toate fibrele inimii și toți nervii trupului tău? Pe hârtie sunt frumoase sistemele moralei laice, cu escluderea lui Dumnezeu și a religiei; poți să le profesezi, când ești în liniște. Dar când ești mântat de patimă sau de interes mare, dacă n'ai ideea lui Dumnezeu, a dreptății lui, — treci fără milă înainte, fără să te cugeți: unde, peste cine și peste ce treci?! Aici, cași în alte lucruri filozofia și știința fără sprijinul religiei rămân sterpe, fără efect!

Filozofia și știința sunt dintre celea mai înalte manifestațiuni ale spiritului omenesc. Dar acest spirit omenesc, neputând fi legat de materie și înălțându-se peste ea, — acelea manifestațiuni nu pot fi ultimul cuvânt al omenirii, — trebuie nu să lăpede ajutorul religiei, ci dimpo-

Foiața „Unirii“

Din suferințele noastre.

— Note dintr'un carnet. —

În cartea neamului se scria anul Domnului: Una mie nouă sute douăzeci și patru, luna Aprilie, ziua a doua...

Eram încă sub impresia evenimentelor, cari au croit soarta neamului românesc și simțeam încă fiorul cald al însuflețirii fără margini, când armata română a luat în stăpânire aceste plaiuri, lărgind hotarele țării.

Și acum, când luam în stăpânire dela Sârbi comuna Beba-veche, eram conduși de aceiași însuflețire căci înaintam spre Tisa, să întindem cei dintâi mâna fraților, cari cu dor așteptau ziua liberării de sub jugul străin. Cu ce am avut mai frumos am grăbit din comunele învecinate, să participăm la acest cortegiu triumfal, ducând în inimi aurul sentimentelor noastre, păstrat de mult timp pentru frații de acolo. Printre nesfârșitele șiruri de trăsuri și de călăreți, pe cai mândri, cum numai bănașenii din Torontal au, în sunetele fanfarelor, corurilor și al bubuiturilor de treascuri, sub o adevărată ploaie de flori, s'a făcut intrarea solemnă în această comună.

Pretutindeni fețe vesele și mândre. Frumos și încântător tablou!

*

Dăpănându-mi astfel prin minte amintirile acelei zile sortite a se întipări adânc în inimi, icoana senină a impresiilor mi se întu-

necă, inima mi se strânge și-mi vine să plâng de jalea unor iluzii pierdute.

Era în seara acelei zile frumoase, carea își purta melancolia dulce în inimile noastre aprinse de focul însuflețirii... Ședeam la mesele întinse să ne cinstim după obiceiul strămoșesc. Membrii comisiunii pentru delimitarea frontierei, autoritățile județene, preoți, profesori, învățători și popor mult formam o frumoasă cunună.

Românii uniți eram puțini, dar sufletele noastre se contopeau în farmecul însuflețirii desinteresate, de care credeam că e cuprinsă toată suflarea.

Și ne-am vărsat farmecul, care cum am știut și am simțit...

Am adus și eu prinusul sentimentelor mele, prin cuvinte elogioase la adresa armatei române, reprezentată aici prin un domn colonel, președintele comisiunii, și un frumos număr de ofițeri.

Cuvintele mele izvorau din sentimente de curat patriotism, de însuflețire pentru faptele eroice ale soldatului român, de bucuria pentru acel pas de cucerire și lărgire a hotarelor României Mari. Mi se părea, că o muzică sonoră și dulce se desprindea din adâncul sufletului meu și jur că în această muzică n'a fost nici o notă discordantă. Și când în această atmosferă înălțătoare de inimi, credeam că sentimentele noastre se vor uni într'o cântare armonioasă de înfrățire sufletească, un glas strident se ridică, fețele își schimbă seninătatea, inimile se strâng, sufletele se tulbură de o supremă enervare. „Trădători ai neamului“, „dușmani neîmpă-

cați în trecut și prezent“, „lupi în piele de oaie“ și așa mai departe: un întreg pomelnic de invective la adresa românilor uniți. Ura, îngâmfarea celui mai tare și lingușirea scârboasă față de unele persoane, pentru a distruge o biserică, credința unui popor mândru de trecutul și originea sa, au fost săgețile veninoase pornite ca din senin, din gura unui domn regățean, membru în comisiune. Mi-e greu să-mi reîmproștez această clipă dureroasă, dar n'o pot șterge din sufletul meu, nu pot rezista glasului unei inimi, carea o viață întreagă a bătut numai pentru ce e nobil și frumos.

Așteptam o voce de îmbărbătare din partea acelor, pe cari mai înainte i-am învăluit în aureola gloriei, ori din partea acelor, cari ne-au cunoscut faptele și sentimentele!

Nici un ofițer, strâns în tunica strălucitoare de cavalier, n'a avut tăria și curajul unui sentiment de datorie; nici o autoritate administrativă nu s'a mișcat din ținuta-i gravă; nici un frate preot dominant, în a-și permite să aplaude triumful urei și al distrugerii, n'a fost pătruns de sentimentul milei creștinești...

Nu, nici unul!

Numai acel murmur lugubru al poporului care a atins neplăcut inima rebelă a oratorului, închipuindu-și că a smuls cu un gest eroic cununa de lauri în aceea seară, zic acel murmur al unui popor răbdător și milos, a fost răspunsul mut, dar mult grăitor.

Am ieșit din atmosfera inficiată de miazmele, cari au stricat seninătatea acelei zile mărețe, peste care s'a tras un văl negru, vălul suferințelor spre un nou calvar...

trivă să și-o asigure, ca altfel, mână'n mână, să lucreze binele omenirii.

Lucrurile spuse în rândurile de mai sus sunt prea cunoscute, și spuse de mii de ori, până la plictiseală. Tocmai din acest motiv am sperat, că la auzul planului de a scoate sau a reduce orele de religie din școalele secundare, se va sguđu întreaga opinie publică; că va trezi opoziție puternică, nebiruită, din partea întregului neam românesc, fără nuanțe confesionale. M'am așteptat la manifestații impozante de protestare, ca de ex. cele din Franța în anul trecut, din ocaziunea proiectului de „laicizarea școalelor”. La noi abia ici-colo câte un glas răsleț și sfios, de parcă ar fi rușine a lupta pentru menținerea religiei, și parcă ar fi de interes cu mult mai neînsemnat, decât câte o alegere parțială sau altele la fel! E vorbă de un lucru de interes capital pentru țara întreagă; țări mari și cu mai puțini dușmani n'au aflat oportun a face lucrul acesta, sau făcându-l, foarte curând au experimentat efectele grozave ale educației fără religie.

O mișcare puternică și bine organizată se impune. Dar îndemnul nu poate să vină dela noi profesorii de religie, cari putem fi acuzați de dușmani, că vorbim temându-ne catedrele. Sunt însă alții, chieși anume pentru a conduce lupta pentru binele bisericii. — *Toată suflarea românească să fie una, când e vorbă de cel mai scump ctenodiu: Religia, credința!* E datoria elementară a fiecărui om, care-și dă cât de cât seamă despre însemnătatea acestui lucru în viața țării și a neamului românesc!

Gheorghe M. Pteancu.

Decizia dlui V. Goldiș și ortodoxia. Sub titlul „Uneltirile Unițiilor”, organul oficial al mitropoliei sibieni, „Telegraful român”, publică în fruntea numărului său dela 8 Decembrie c. un articol mai lung referitor la cunoscuta decizie alarmantă a dlui V. Goldiș, în care — făcând o statistică a parohiilor noastre după numărul sufletelor — o spune deschis și pe față că *decizia dlui ministru al cultelor*

Afară era întunec și norii își cerneau stropii mărunți, învăluind tot cuprinsul într'o pânză cenușie. Iar eu îmi dăpănam impresiile în camera întunecoasă și rece a unui țaran milos. M'am culcat și în întunecul pustiu am simțit ceva straniu în adâncul sufletului... Simțeam prăbușirea unui ideal.

*

A doua zi, m'am trezit ca după un vis urât. Afară un soare primăvăratec, care învăluia cu razele-i binefăcătoare toată firea, un soare a cărui lumină și căldură a început a împrăștia și negura sufletului meu.

Contemplam natura și simțeam acordurile armonioase din univers. Și peste toate acestea, gândul mi-sa înălța spre Cel ce a creat această minune a naturii. Spre Cel ce în chip de om, venind să schimbe firea omenească cea stricată și sădind „pace și bunăvoință pe pământ” a suferit atât de mult. Spre acei apostoli și mucenici, cari au suferit și murit pentru credința lor, pentru cel mai sublim ideal.

Ridicat pe o rază de soare, sufletul meu, apropiat de înălțimile albastre, plutea par'că liberat de cătușele pământeste, încălzit de lumina și căldura credinței adevărate, carea mângăie și întărește. O misterioasă prefacere s'a operat atunci în sufletul meu, o prefacere care mi-a deschis alte orizonturi, sădind în inima mea o însuflețire nouă și sfântă, aceea de a trăi de aici înainte singur pentru adevărul și vecinul ideal al împărăției lui Dumnezeu.

Preot Victor Deciu

se îndreaptă numai împotriva bisericii noastre.

Cu o bucurie foarte puțin creștinească, „Telegraful” ține să fixeze întâiu numărul mare al parohiilor „uniaste”, cari nu vor atinge măsura celor 200 familii preconizate de d. Goldiș, și apoi exclamă: „Glasul cifrelor este elocvent. Uniții (aici și-a uitat să ne zică: uniști!), icuiți în masa credincioșilor ortodocși s'au menținut cu sprijinul Statului unguresc, al administrației și al (ascultați, Vă rugăm!) nelegiuirilor înfiorătoare, dar (ce adorabil „dar”!) poporul a pierdut din puterea de rezistență în lupta aprigă și ilegală cu neamurile conlocuitoare. Uniții azi se opun din răspuneri *procesului de revizuire și de vindecare a nedreptăților din trecut*, pentruca și în statul nostru național să fim osândiți a purta urgia blestemului stricătorilor de suflet”.

Dar mai mult decât atât „Telegraful” o spune și mai limpede, zicând: „**D. ministru Goldiș cunoaște racila și e hotărît a taia în carne vie**”. Și afirmația aceasta a „Telegrafului” — inspirat de sigur din partea „Celui ce nu poate să doarmă de grija bisericii noastre” și care trebuie socotit drept autorul moral al deciziei goldișiene — venind binisor după desmințirea din „Cuvântul” a dlui ministru al cultelor, pare a acoperi intențiile adevărate ale dlui Goldiș, care totuși va încerca se vede o aplicare a deciziei sale și la parohiile **existente**, nu numai la cele ce ar fi să se înființeze de acum înainte.

Or, lucrul acesta nu-i iertat să se întâmple. Și dacă — dupăcum ni-se comunică acum — episcopia noastră din Lugoj n'a dat clerului său nici un ordin pentru a aduna datele cerute de d. Goldiș în scopul arătat, ci a ținut să protesteze numai decât împotriva nelegiuirii plănuită, a făcut un lucru din cele mai bune, care regretăm din tot sufletul că nu s'a făcut și aiurea.

Chestia este mult mai gravă, decât să putem trece peste ea la ordinea zilei și de aceea vom căuta să o ținem mereu la suprafață. Aici mai amintim, că pâr. canonic Ioachim Görög a adus-o, în ședința dela 7 Decembrie c. și în fața Senatului. cerând ca ea să fie revocată.

Parlamentarii noștri — între cari destui în tabera guvernului — ce fac?!

Un incendiu la palatul regal din București. În noaptea de Marți spre Miercuri a săptămânei trecute un mare incendiu a nimicit aproape întreagă partea centrală a palatului regal de pe Calea Victoriei din București. A ars sala tronului, sala de argint și sala de ceremonii, precum și o întreagă serie de camere din dosul acestora. Flacăările au mai mistuit apoi câte-o statuie a foștilor Suverani Carol și Elisabeta, câteva oglinzi venețiene cari n'au putut fi scoase din pereți și alte lucruri de mai puțin preț. Tronurile, argintăria, tablourile, covoarele și alte lucruri prețioase ușor de mișcat, au fost salvate.

În legătură cu această întâmplare, care este o elasică dovadă a incuriei ce stăpânește toate resorturile administrației noastre, ziarul „Universul” face, sub titlul *neglijența*, un aspru rechizitoriu celor ce au datoria de-a preveni și împiedeca atari întâmplări compromițătoare, afirmând și dovedind cu o întreagă serie de cazuri, că „*anemia organismului administrativ a întrecut orice margini*”.

„În fiecare zi — spune Universul — fraude de milioane, nu numai din cauza pornirilor delictuoase, ci și din lipsă de control; ciocniri de trenuri, cu pagube formidabile, pentrucă unii nu-și fac datoria, iar alții nu-i silesc să și-o facă; incendii monstre la stabilimente de

utilitate publică, cu ravagii care ar fi putut fi evitate, dacă s'ar fi prevenit cauzele nenorocirii: evadări de tâlhari, a căror prindere costă vieți omenești; în sfârșit, un ansamblu variat și progresiv de fapte uimitoare, care denotă o acută criză de desorganizare”.

Nicăiri nu-i permis să se întâmple atari lucruri, dar mai cu seamă nu în legătură cu persoana Suveranilor, cari reprezintă țara și neamul întreg. Și U. face aici constatarea că chiar și în ce privește sănătatea M. Sale Regelui „n'a fost la timp toată competența ce s'ar fi impus” și „s'au pierdut clipe și s'au întârziat anumite tratamente, cari ar fi redus suferințele Regelui”.

Mai amintind apoi și alte cazuri, „Universul” scrie apropos de incendiul de Marți următoarele: „Incendiul dela palatul regal pune vârf acestor neglijențe. Nu este admisibil, oricâte explicațiuni s'ar da, s'ajungă pompierii să iasă cu Coroanele regale în brațe și cu Tronul în spinare. Lipsa de prevedere pentru înlăturarea unui foc și lipsa de mijloace — posibile totuși — pentru imediata lui stingere, sunt incalificabile. Cei cari au răspunderea, cei mai apropiați de Familia și de Casa regală, n'au nici o scuză”.

Sunt constatări, cari nu pot fi nici măcar atenuate. Incuria își face de cap, și... baba se piaptână.

Despre teism și ateism

— Conferințele dlui ministru Petrovici. —

Intr'unul din numerii trecuți ai „Unirii” arătam, între efectele dezastruoase ale neglijării educației religioase — fapte, pentru cari răspunde biserica din regat, — și aceea, că oameni și talente ca dl Ioan Petrovici, actualul ministru al instrucțiunii, au crescut atești. Ei bine, informația aceasta trebuie completată.

Zilele acestea, dl Petrovici a ținut două conferințe la București, asupra subiectului „teism și ateism”. Analizând argumentele, cari militează pe lângă fiecare dintre aceste două concepții, dl Petrovici declară, că teismul e superior ateismului.

Ne pare bine, că talentul eminent filozofic l-a adus pe dl ministru acolo unde trebuia să-l ducă o educație religioasă ținând pas cu dezvoltarea intelectuală a tinerimii. Dacă în trecut a lipsit, sperăm că în viitor nu va mai fi așa!

Dr. Nicolae Brînzeu.

Știri mărunte.

Starea M. Sale Regelui. Găsindu-se nevoia unor intervenții chirurgicale, M. Sa Regele a fost operat în cursul săptămânei trecute, din partea unor specialiști aduși din străinătate. De atunci se dau zilnic buletine asupra sănătății M. Sale și toate sunt până acum unanime în a spune, că situația s'a îmbunătățit simțitor.

În chestia învățământului religios. Gazetele anunță, că în urma intervențiilor făcute, între altele și din partea sf. Sinod, comisiunea pentru reforma învățământului secundar studiază acum înmulțirea orelor de învățământ religios în școlile secundare. — Să sperăm, că acest studiu va sfârși în singura formă admisibilă, de-a da fiecărei clase câte 2 ore săptămânal. Și dacă d. Petrovici a reușit — cum se arată în altă parte a acestui număr — să se declare pentru teism, ne place să credem că va ști să tragă și consecințele acestui nou crez.

Personale. Pentru a mai iniția o serie de clerici în taina preoției *Preasfinția Sa Episcopul Alexandru al Lugojului* a fost din nou pe câteva zile (3—6 Decembrie) oaspele Blajului.

— Prea Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. canonic *Dr. Victor Bojor* inspector catehetic diecezan, pe pâr. canonic *Dr. Gheorghe Vidican* cenzor diecezan, pe pâr. *Gavril Bichigean* preot II la Năsăud, pe pâr. *Vasile Pop* paroh la Apșa de mijloc (beneficiul interior), pe pâr. *Iosif R. Fucec* preot II la Sighet, pe pâr. *Teofil Pop* adm. local la Chelnița, pe pâr. *Nicolae Bretan* adm. local la Ocna Dejului, pe pâr. *Gheorghe Orba* adm. local interimar la Pața, iar pe pâr. *Iacob Chintal* adm. local la Coșbuc.

— Prea Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Nicolas Cözma* paroh la Ghirbou, pe pâr. *Inocențiu A. Brumboiu* adm. parohial la Râșor, pe pâr. *Nașcu Bogdan* adm. parohial la Zam, pe pâr. *Ioan Vlad*, adm. parohial la Fofeldea, pe pâr. *Victor Gîrdxvu*, adm. parohial la Orășia, pe pâr. *Vincentiu Porușlu* adm. parohial la Popfalău, iar pe pâr. *Simion Roșu* adm. parohial la Poșaga de jos.

Concurs. Prea Ven. Ordinariat de Oradea publică, cu termenul de 1 Februarie 1927, concurs la parohia *Rôgos* (prot. Holod).

— Prea Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 1 Ian. 1927, concurs la parohiile *Zaga* și *Romuli*, ambele în vicariatul Rodnei.

† **Părintele Andreiu Pop**, paroh în Satu-mic (eparhia Gherlei), s'a stins la 11 Nov. c. în anul 40 al vieții și 14 al preoției sale cinștite. — Fie-i partea cu dreptii!

De-ale Aștrei. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: «Onorații membri ai «Aștrei» din *despărțământul Vințul de sus* și comunele cari formează astăzi plasa Câmpia Turzii, pe cum și toți iubitorii de literatura și cultura poporului român din acest teritoriu, sunt invitați la adunarea de reorganizarea despărțământului, care se va ținea la 12 Decembrie a. c. ora 3 d. a. în localul școlii primare de Stat din Câmpia Turzii, cu următorul program: 1. Deschiderea adunării; 2. Constatarea membrilor prezenți; 3. Alegerea comitețului despărțământului conform art. 15 din regulament. 4. Inscrierea de noi membri. *Iuliu Căpățeanu*, directorul despărțământului.

Telefonul „Unirii“

Dr. B. Lugoș. Lipsa alor noștri la intervenția dela București a fost un mal entendu în ce privește fixarea termenului ei. Ai noștri știau că se va face abia a doua zi. — Am citit și noi despre noul comisariat și lumea își zice: Man hu?

„Biruința«. Cluj. Ne miră foarte mult cea mai nouă teză a Ivanov-ului Dvoastră și Vă rugăm să-i spuneți că i-am fi foarte recunoscători să ne arete când și unde s'a spus în această gazetă, că nu dorim o unire a bisericii răsăritene cu cea apuseană. Până va face aceasta, fie-ne permis să nu luăm în serios, și deci să nu răspundem la aberațiile sale de gândire prinse în chip atât de categoric în propoziția ce urmează: *Ura catolică a „Unirii“ se revarsă peste toate începuturile de cugetare (o fi poate chestia cu comisiile numite de stat ale pâr. Brinzeu!) de simțire și de voință, concentrate în direcția aceluși ideal de realizare a unei sfinte și sobornicești biserici creștine, fără de care sufletul umanității acesteia va fi, fără îndoială, captat de energia cine știe cărui fel de progenituri din iad.* — Di Ivanov și-a uitat, se vede, ori nu mai crede în memorabilele cuvinte ale Domnului că: „Porțile iadului nu vor învinge, nici când, asupra bisericii“.

S. Oradea. Alături de atâtea altele, Vă puteți folosi în scopul dorit chiar și de următoarele cuvinte ale dlui N. Crainic publicate în numărul dela 5 Dec. c. al ziarului „Universul“. „O ortodoxie înrădăcinată puternic în realitatea psihologică a poporului nostru și străluminată de focul adevărului evanghelic ne-ar fi dat temeliiile de razem, de statornicie și de continuitate, pe care nu le are politica nici cultura noastră. Ar fi fost fântâna din care avea să ne fertilizeze gândul religios. Dar așa el apare în frământările moderne ale intelectualității românești, abia ici și colo, ca niște stropi risipiți, fără puterea de-a fecunda holde din belșug“.

B. Topa de Criș. Am primit 860 Lei. Pentru completarea abonamentului până la finea anului curent, Vă rugăm mai trimiteți încă 120 Lei.

Ch. Ainaș. Am primit 380 Lei, din care sumă 160 Lei am transpus »C. C.“, iar 40 Lei pentru un Calendar.

C. Criș. Am primit 400 Lei. Achitat până la 31 XII 1926. Adresa am schimbat-o.

Oficiul parohial. Poiana Ilvei. Primit. Achitat până la finea anului curent.

Oficiul parohial. Cruceșor. Chităm primirea sumei de Lei 180.

B. Măgura Ilvei. Vă avizăm, că am primit 180 Lei.

M. Fărcașa. Confirmăm primirea sumei de Lei 180.

Dr. M. Beiuș. Am primit suma de Lei 180.

R. Hârseni. Am primit suma trimisă.

MAȘINA DE VORBIT „MELODION“

este cea mai bună și cea mai ieftină

Mare depozit de PLACI DE ARTA ȘI DANS

J. T R I S K A Cluj

2-? (566)

str. Șaguna 14.

REPREZENTANȚA pentru anumite orașe mai disponibilă.

Tribunalul Târnava-mică secția I-a.

Nr. 812 1926.

Extract.

Din registru pentru asociațiunile recunoscute persoane juridice condus la Tribunalul Târnava mică.

Numărul de ordine 23.

Titlul sau denumirea persoanei juridice: Societatea Meseriașilor și Comercianților Români din Blaj.

Obiectul și scopul: Scopul Societății e promovarea intereselor intelectuale, morale și materiale a Meseriașilor și Comercianților din Blaj.

Sediul: Blaj, (județul Târnava-mică).

Data constituirii: 1902 Septembrie 20.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut personalitatea juridică: Statutele aprobate de către Ministerul de Interne reg. Ungare în 20 Martie 1902 sub Nr. 25300=902.

III b.

Numele, posesiunea, domiciliul și naționalitatea persoanelor ce compun organele de direcție și administrație: Dr. Ioan Bîanu, avocat președinte, Nicolae Murza, măcelar vicepreședinte, Ioan Pop-Zeicanu, profesor, secretar, Vasile Suciu, pref. tipograf, secretat controlor, Emil Oltean, industriaș, cassar, Ioan Bîaga, comerciant, econom, Alimpiu Aron, pantofar, bibliotecar, Traian Rusu croitor, bibliotecar, Teodor Coltor tipograf, secretar. Membrii în comitet: Nicolae Băciu pantofar, Nicolae Barna pantofar, Ioan Costea cerealist, Cornel Gruia tâmplar, Arcadie Ieneșel comerciant, Valer Iozon învățătorul școlii de ucenici, Adrian Nyerges comerciant, Iosif Șiller, comerciant, Puia Stefan mecanic, Dionizie Trițan croitor, Victor Turcu comerciant, Ioan Vereș pantofar, toți români domiciliați în Blaj.

Averea imobilului ce posedă, o grădină în valoare de 10,000 Lei.

Valoare mobilă în valoare de 57,578 Lei și 35 de bani.

Modificări ulterioare: Statutele au fost modificate în 11 Iunie 1923 înaintea regimului al legii actuale pentru persoanele juridice. Dumbrăveni la 2 Noembrie 1926, Grefier: Indescifrabil.

Adeveresc oficios, că aceasta copie No. 167,926 corespunde în întregime originalului prezentat înaintea mea de către Dl profesor Ioan Pop-Zeicani, secr. Soc. Mes. domiciliat în Blaj.

Blaj, la 26 Douăzeci și șase Noembrie 1926
Una mie nouă sute douăzeci și șase.

Notar public,

Gheorghe Borșan

(141) 1-1

De vânzare

O casă cu 2 odăi, bucătărie, pivniță, grajd, șură, și grădină, aproape de gară.

(229) 2-3.

Informații la

Dl Cornel Pascu

secretar, Blaj.

Cețiți și răspândiți „UNIARA“.

Dar de Crăciun!!

Tuturor acelor, cari își cumpără fierărele și vasele trebuincioase dela

Firma Carol Binder
din Blaj

le dau o **reducere de 15 la sută**, întrucit cumpără în preț de cel puțin 300 Lei.

Acest mare favor li-se face însă numai dela 15-31 Decembrie (230) 1-2

Atragem atențiunea veneratului
Cler asupra societății

„BELGÔ-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. **Asigurări contra focului**, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Lugojului, fondului diecezan). **Asigurări pe viață**, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

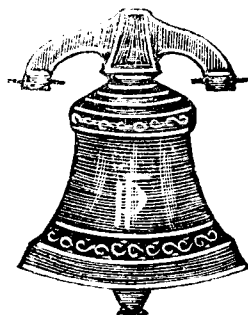
DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara,
Bul. Regina Maria No. 6.

(67) 20-24

Atențiune

Fabrică românească de clopote
din cel mai bun material
Turnătorie de fier și metal

21-? (120)

Primește orice comandă pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kgr. greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.